Отчет на Годишния план на дейностите за подкрепа за личностното развитие на децата и учениците в Община Борово за 2024 г.

По оперативна цел 1: Осигуряване на процес и среда на учене, които премахват пречките пред ученето и създават възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността

1.1.1. Мярка 1: Осигуряване на процес и среда на учене, които премахват пречките пред ученето и създават възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността

Във всички училища и детската градина /ДГ/ изпълняват нормативно определените практики за екипна работа на учителите съгласно чл. 16 от Наредба за приобщаващото образование за разпознаване на обучителни трудности у децата и учениците. Обсъждат се дейностите за обща подкрепа на децата и учениците и се набелязват конкретни мерки. Изследвани са знанията, уменията и компетенциите на децата в началото на учебната година, изготвят се доклади за проведено начално оценяване на образователните потребности и индивидуални програми и тематични планове, съобразени с възрастта и изискванията на ДОС. С учителите се обсъждат специфичните обучителни затруднения, системно се обменя информация относно поведение, умения и успеваемост, уеднаквяват се изискванията и се консултират при усвояване на различни форми и техники на работа.

- ***ОУ „Св. Кл. Охридски", гр. Борово***

Извършена е оценка на риска от обучителни затруднения на учениците от 1 до 7 клас вкл., като се отчита физическото, познавателното, езиковото, социалното и емоционалното му развитие. Резултатите от изпълнението на ИУП и ПДП . Резултатите се проследяват в началото, в края на първия срок и в края на учебната година.

При допълнителната подкрепа се прецизира степента и вида на увреждане на конкретно дете, определяне на достатъчния брой часове за ресурсно подпомагане и на необходимата работа с други специалисти като психолог, и логопед от ЦОП- Борово. Съгласно изискванията на Наредбата за приобщаващо образование в училище е назначен на трудов договор ресурсен учител, който работи с 5 (пет) ученици на ресурсно подпомагане.

Общата подкрепа за личностно развитие се прилага при ученици с обучителни затруднения и такива, които имат девиантно поведение. Допълнителното консултиране по учебни предмети е достъпно за всички ученици

❖ ***ОУ „Петко Рачев Славейков“ – с. Обретеник***

В ОУ„ Петко Рачев Славейков“ екипната работа между преподавателите и другите педагогически специалисти включва - обмяна на информация, опит и добри практики между преподавателите и другите педагогически специалисти. Извършено е оценяване на индивидуалните потребности на учениците и разграничаване на нуждата от обща и от допълнителна подкрепа. Прецизирана е необходимостта от допълнителни консултации по учебни предмети.

❖ ***ДГ „Славейче“ – гр. Борово***

Резултатите от предучилищната подготовка по образователни направления се проследяват през м. септември с набор тестове, съобразени с възрастовата група - диагностика на входящото ниво.

Ранното оценяване от педагогическите специалисти на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата от 3 години до 3 години и 6 месеца е реализирано във ДГ „Славейче”, проведен е скрининг – тест на 3 деца на възраст 3 -3,5 години . Не са установени признаци на обучителни затруднения.

Увеличени са броя на ситуациите по български език и литература в ДГ, където има висок % деца, чийто майчин език не е българския.

1.1.2. Мярка 2 Осигуряване на обща подкрепа за децата и учениците с обучителни трудности – глава втора, раздел II от Наредбата за приобщаващото образование.

Допълнителното консултиране по учебни предмети е достъпно за всички ученици и се провежда извън редовните учебни часове от учителите по предмети по предварително изготвен график в рамките на учебната година.

Осигуряване на допълнителен и различен ресурс за децата, които не могат да отговорят на изискванията на учебната програма – начин за достойно преживяване в социума, за учене, научаване и участие в естествената им социална среда, съобразно техните оптимални възможности.

Съгласно изискванията на Наредбата за приобщаващо образование, екипната работа между учителите в училището се състои в:

- ❖ Обсъждане на дейностите за обща подкрепа, в които се включват учениците
  - обмен на информация и на добри педагогически практики с цел подкрепа на всички учители за подобряване на работата им с учениците в класа;
- ❖ Провеждане на регулярни срещи за:
  - преглед и обсъждане на информация за обучението и развитието на конкретен ученик;
  - определяне на конкретни дейности от общата подкрепа само за отделни ученици, насочени към превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
  - определяне на конкретни дейности от общата подкрепа само за отделни ученици, насочени към превенция на обучителните затруднения

В резултат на екипната работа учениците със СОП са добре адаптирани в училищният социум, по-добре приети от съучениците си, участват в различни мероприятия на класа и училището. Отстояват своите позиции и демонстрират по-добро самочувствие. Създават добри приятелски взаимоотношения. Включват се в различни извънкласни форми.

През 2024 година с учениците са проведени редица дейности, които укрепват колектива и ангажират свободното време на учениците

- Учениците от **ОУ „Св. Климент Охридски“** са включени и в **Проект „Успех за теб“ по програма „Образование“ – 2021-2027,** основната цел на проекта е насърчаване и разгръщане на потенциала за личностно развитие на учениците за трайното им приобщаване в училищното образование и подобряване на образователните им резултати.

  Специфичните цели са свързани с подобряване на приобщаващия характер на училищната образователна система с фокус върху учениците от уязвими групи, в това число роми, и намаляване дела на преждевременно напусналите училище; повишаване на мотивацията на учениците за учене и стимулиране на творческите им изяви; изграждане на подкрепяща общност, в която участниците се чувстват приобщени и значими, с оглед повишаване активността на учениците от уязвими групи в основното образование и повишаване капацитета на педагогическите специалисти за осигуряване на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие, съобразно индивидуалните потребности на всеки един ученик и на непедагогическия персонал, вкл. образователни медиатори, социални работници, помощници на учителя, подкрепящи учениците от уязвими групи и техните родители.

  Сътрудничество с ДСП-гр. Бяла. Съвместна работа с читалище “Искра”-гр. Борово, чрез сформираните групи за народни танци и включване в празничния календар на читалището, предостявяне на богат книжен фонд. Взаимодействие с местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни в Община Борово и РУ – гр. Борово, активно съдействие на Обществения съвет към ОУ”Св.Климент Охридски”, засилен контрол, относно изпращане на уведомителни писма до родителите на учениците, допуснали повече от пет неизвинени отсъствия в рамките на един месец.

- В **ОУ „П. Р. Славейков“, с. Обретеник,** допълнителна подкрепа за личностно развитие на учениците е работата по проекти. Също училището е включено в **Проект „Успех за теб“ по програма „Образование“ – 2021-2027,** като основната цел на проекта е насърчаване и разгръщане на потенциала за личностно развитие на учениците за трайното им приобщаване в училищното образование и подобряване на образователните им резултати.

  Реализират се възможности за участие в национални и европейски проекти и програми, повечето от които са с цел намаляване на неравенството и социалното изключване на уязвимите групи**.**

- Сформирана е група за работа с уязвими групи, целта е подобряване на четивната техника на учениците, усвояване на умения за слушане и разказване, работа върху правописа и правоговора чрез диктовки, преписи, езикови упражнения и дидактични игри.
- Добри практики, изпълнявани в подкрепа на интеграционния процес:
- Целодневна организация на учебния ден от първи до седми клас;
- Участие в екологични кампании и събития за повишаване интереса на учениците към работа в екип като „Да изчистим България за един ден”;
- Създаване на клубове по интереси за учениците от начален и прогимназиален етап;
- Разработване на програми за занимания през лятото;
- Поощряване с морални и материални награди – при постигнати добри постижения в обучението, в заниманията по интереси и за участие в конкурси и състезания;
- Дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение, провеждат се тренинги с родители, ролеви игри с децата за разпознаване и овладяване на различните емоции, усвояване на определен модел на поведение и др.;

- ❖ Логопедична работа – при установяване на необходимост ползваме специалисти от Дневен център в община Борово.
- ❖ Сътрудничество с ДСП, отдел "Закрила на детето"
- ❖ Взаимодействие с местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни в Община Борово;
- ❖ Идентифицирани са отпадналите ученици от Район 2 на община Борово, чрез посещения на адрес за обхват по Механизма за обхват;
- ❖ В читалище „Христо Ботев" с. Обретеник се предоставя възможност на децата и учениците да развиват своите интереси в областта на танците, музиката, театралното и изкуство.

1.1.3. Мярка 3 Организиране в образователните институции на допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със СОП , в риск, с изявени дарби и с хронични заболявания в съответствие с новата нормативна уредба – ЗПУО и Наредба за приобщаващо образование

Със Заповед № 19 от 16.09.2024 г. на Директора на ОУ „Св. Кл. Охридски", гр. Борово за учебната 2023/ 2024 година е сформиран Екип за подпомагане на личностно развитие (ЕПЛР), който се състои от Координатор, ресурсен учител, психолог, логопед и класни ръководители.
Работата на ЕПЛР в ОУ „Св. Климент Охридски" се определя от основни цели и произтичащите от това задачи.

Цели:

1. Гарантиран достъп до качествено образование на учениците със СОП
Очаквани резултати: Обследване на учениците със СОП. Изготвяне на индивидуални учебни програми /ИУП/ и планове за допълнителна подкрепа /ПДП/ за обучение. Изработване на дидактични материали, подпомагащи обучението на учениците със СОП.

2. Осигуряване на комплексна педагогическа и социална рехабилитация.
Очаквани резултати: Съвместна работа с ЦОП за предлагане на качествена грижа за ученици със СОП.

3. Осигуряване на равни възможности за спорт, отдих, туризъм и участие в културния живот.
Очаквани резултати: Ученици със СОП, които да участват в спортни и културни мероприятия

4. Повишаване степента на информираност на обществото за проблемите и възможностите на децата със специални образователни потребности и промяна на обществените нагласи спрямо тях.

Очаквани резултати: Приемане на децата с увреждания от обществеността на Борово. Подпомагане на цялостния образователен процес на деца със СОП в общината.

Задачи, произтичащи от поставените цели:

- Своевременна психологическа и педагогическа диагностика за успешна корекция и компенсация на нарушенията чрез изготвяне на индивидуални програми за обучение и развитие.
- Оценяване и отчитане на динамиката в развитието на познавателните процеси и на личността на приобщените ученици и постиженията им в учебно-възпитателния процес.
- Да се създадат условия за участие на децата със СОП в спортни и възстановителни дейности ,и извънкласни занимания и мероприятия с цел по-добра интеграция.
- Запознаване на родителите, учителите и настойниците с принципите на приобщаващото обучение в системата на народната просвета, с техните права и задължения.

Ученици със специални образователни потребности

В началото на учебната 2023/2024 година групата за ресурсно подпомагане започна с пет ученици със специални образователни потребности във възрастов диапазон от втори до седми клас по списък, утвърден от директора на училището. До края на учебната година броя на учениците със специални образователни потребности намаля до 3. В началото на учебната 2024/2025 година, броя на учениците със СОП, отново е 5.

Работата с тези ученици се провежда съвместно с класните ръководители и ресурсен учител по утвърдени индивидуални учебни програми, планове за допълнителна подкрепа и графици. Тя е в зависимост от потребностите на всяко дете – един или два учебни часа, в индивидуална, групова или класна форма на ресурсно подпомагане с ресурсен учител, психолог и логопед. Учителят/класният ръководител, заедно с екипа за подкрепа за личностно развитие на детето, с детето и с родителите, индивидуализират учебната програма и персонализират начините и формите на обучение. Чрез непрекъсната комуникация обсъждат и споделят напредъка на детето, предизвикателствата в работата си и заедно намират начини за включване в самостоятелна дейност и учене там, където е детето. Ресурсните учители използват разнообразни образователни стратегии, методи и техники за преподаване, обучение, възпитание, учене и мотивиране на учениците със СОП. Прилагат и иновативни дидактически упражнения и игри. Осигуряване на възможности за продължаване на обучението след VII клас, вкл. и професионална подготовка за учениците със СОП.

Консултиране на родители и ученици със СОП във връзка с изготвянето и изпълнението на индивидуалните учебни програми, професионалното ориентиране и оказване на своевременна подкрепа. Запознаване с докладите за динамиката в развитието на детето след края на първия учебен срок. Родителите на децата са запознати с всички услуги и специалисти, които осигурява ЦОП - гр. Борово. Удовлетворени са от възможностите, които имат децата за работа в ресурсния кабинет, а именно помагала , учебници, различни пособия, лаптоп, компютри и др. Идват на консултации по утвърдения график, но се осъществяват контакти и извън училище. Все по-често идват родители на деца , които не са на ресурсно подпомагане за да споделят свои притеснения и да бъдат насочени към специалисти.

Осигурена е подкрепяща среда и екип от специалисти в училище.

За по-добра ефективност и постигане на добри резултати , на ресурсното подпомагане е необходима по-голяма мобилност и гъвкавост спрямо вътрешната и външната среда.

- **В ОУ „П. Р. Славейков“ няма освидетелствани деца със СОП.**

- **От ДГ „Славейче“** общо 5 деца посещават логопед /съвместно с ЦОП Борово/ по желание на родителите , без препоръка от детското заведение.

<u>1.1.4. Мярка 4 : Дейности в образователните институции и между всички компетентни институции за предотвратяване и адекватна и ефективна реакция при тежки нарушения на дисциплината и прояви на агресия и тормоз от и спрямо деца и ученици.</u>

Изготвяне съвместно с учениците на правила за поведението им в паралелката или групата. Всяка паралелка има изградени свои правила за поведение, за тяхното спазване следи не само класния ръководител, но и паралелковия съвет. При необходимост докладват за поведението на съответните ученици и нарушенията, които са допуснати. Създадени са училищни координационни съвети за справяне с насилието. Осъществява се контрол на ученици с нарастващ брой безпричинни отсъствия. Причините се разискват с класните ръководители и педагогическия съветник.

Дейности за развитие на компетентностите на всички членове на институционалната общност, включително за запознаване с различните форми на насилие и с техники за преодоляването им:.

- В началото на учебната година в училищата се актуализира плана за работа на координационния екип за справяне с тормоза в училище;
- Набелязват се дейности по превенция и интервенция въз основа на Механизма за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище и на алгоритъма за неговото прилагане.
- Запознати са всички работещи в училищата със задълженията и действията при констатиране на случай на тормоз сред учениците, предвидени в МПУТ;

- Представяне на учениците и преподавателите Стратегията на Съвета на Европа за правата на детето 2012-2015 година и Конвенцията на ООН за правата на детето;
- Диагностициране на климата в класа и на груповите взаимоотношения. Подпомагане на учениците при решаването на конфликти и създаване на отношения, основани на толерантност, приемане и разбирателство.
- Провеждат се тренинги с родители, ролеви игри с децата за разпознаване и овладяване на различните емоции, усвояване на определен модел на поведение и др. Все повече родители търсят помощ от психолог и педагогическия съветник. Данните сочат, че учениците са по-скоро безразлични към ставащото около тях, а липсата на състрадателност е една от основните причини за упражняване на тормоз. Ниската степен на насилие не изключва наличие на конфликти и необходимостта от медиация за решаването им.
- В ДГ „Славейче“ са проведени 2 родителски срещи във връзка с информиране на родителите относно изискванията на Наредбата за приобщаващото образование за намаляване броя на безпричинните отсъствия и ролята на семейството за това.
- Провеждане на превантивни кампании срещу агресията и тормоза в училища и в общината.
  - Учениците участват с ентусиазъм в общоучилищни и общински празници и кампании.
- Организиране на спортни събития за утвърждаване на принципите на честната игра и ненасилие;
- Организиране на информационни и образователни кампании за превенция на правонарушенията, извършвани от млади хора. В превенция на правонарушенията основна роля играе Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни. Създадена е практика в годините да работи в тясно сътрудничество с ръководствата и педагогическия състав на училищата с оглед ранно предотвратяване на девиантно поведение сред подрастващите. Основно работата в училищата се осъществява от обществените възпитатели към Комисията, които поддържат близък контакт с представител на училището (обикновено това е педагогическият съветник) и набира информация за ученици с девиантно и/или агресивно поведение и проблеми с общуването, социално занемарени деца, деца предразположени към противообществени прояви, деца живеещи в рискова среда. Обществеият възпитател още съдейства за корекция на асоциално /рисково поведение, работи с деца, които са в рискова семейна или приятелска среда или са застрашени от отпадане от училище, оказва при нужда социална или възпитателна подкрепа.
- В училищните институции се проведоха редица мероприятия по безопасност на движението – лекции, конкурси и изложби на рисунки, табла и кътове с информационни материали, викторини, презентации, уроци за безопасно движение, прожектиране на филми, радиопредавания.

- **Дейности, свързани с мотивация и преодоляване на проблемното поведение.**
  - Актуализация на Етичения кодекс на училищната общност.
  - Създаване на групи - занимания по интереси.
  - Провеждане на тематични училищни конкурси и мероприятия, осигуряващи възможности за изява на учениците
  - С цел оценка на развитието на всеки отделен ученик преподавателите правят писмена рецензия на контролните и класните работи, която включва заложения материал за усвояване и съответно степента на усвояване от всеки ученик.
  - Прилагане на конкретни мерки за подобряване на дисциплината в часовете с цел осигуряване на благоприятна атмосфера за работа:

- Точни критерии за взаимоотношенията в класната стая;
- Взаимоуважението като основен принцип на отношенията учител – ученик и ученик – ученик;
- Изготвяне и спазване на критериите за оценяване;
- Спазване на умерена дистанция учител – ученик;
- Разнообразяване методите на преподаване;
- Осъществяване на своевременна обратна връзка и конкретни препоръки от учителите по всички предмети;

1.1.5. Мярка 5 Осигуряване на възможности за разнообразна личностна изява на всички деца и ученици като средство за утвърждаване на позитивна самооценка и мотивиране.

На децата и учениците със СОП бе дадена възможност за личностна изява чрез участие в различни училищни и общински прояви

Утвърждаване и разширяване на добрата практика на община Борово да подкрепя финансово или организационно проекти и инициативи в тази насока.

Организиране, провеждане и участие в различни прояви и инициативи, съгласно Културния календар на Община Борово, включително и събития за възраждане на българския фолклор**.** Почти във всяко едно село в общината са запазени и се честват традиционни обреди, празници и ритуали.

През 2024 г. Община Борово трябваше да чества 46 годишнината на Община Борово, 40 години от обявяването на Борово за град и 50 години от откриването на Сребърното тракийско съкровище, намерено край гр. Борово. Децата от цялата община взеха активно участие в отпразнуването на празника на града. За всяко дете имаше награда. А за поощрение на децата, със спортни постижения, Кметът на Общината ги награди с празнични плакети.

Също така се проведе и традиционния фолклорен фестивал „От Дунав до Балкана“-2024 г., където участваха хора от различни градове и с най-различни изяви. Най-добрите получиха грамоти и награди от НЧ“ Искра1898г.“ – гр. Борово.

Фестивала има за цел:

- ❖ Съхраняване и популяризиране на фолклора, танцовото изкуство, народната песен и инструменталната музика; запазване на автентичната носия, традициите и обичаите на всички етноси.
- ❖ Даване възможност за изява на млади изпълнители и издирване на нови, неизвестни песни, танци, обичаи и инструментални мелодии.
- ❖ Утвърждаване на фестивала като значимо събитие в културния календар на община Борово, област Русе и Република България.
- ❖ Стимулиране на културния туризъм в община Борово и региона.
- ❖ Превръщане на фестивала в постоянно действащ културно-информационен център за съхраняване на българското фолклорно наследство и национална идентичност и международен културен обмен.
- ❖ Съхраняване и популяризиране уникалността на фолклорното богатство в България и Европа.

1.1.6. Мярка 6 Дейности на образователните институции и общините за подкрепа на дарбите и талантите на децата и учениците. Прилагане на системи за поощрения и награждаване на децата и учениците на училищно, общинско и областно ниво.

Учредяване на морални и материални награди за децата и учениците на училищно и общинско ниво

- ❖ поощряване с морални и материални награди – при постигнати добри постижения в обучението, в заниманията по интереси и за участие в конкурси и състезания;

- ❖ съобщаване и похвала за високите постижения на отделни ученици в областта на науката, спорта, изкуството и др., за приноса им към развитието на училищната общност .
- ❖ награждаване с грамоти и сертификати за отличен успех, високи постижения и принос към развитието на училището.

1.1.7. Мярка 7 Дейностите по кариерно ориентиране и консултиране като част от общата подкрепа за личностно развитие.

Дейности, свързани с кариерно ориентиране на учениците.

- ❖ Планирани родителски срещи и дискусии с родители относно кариерно развитие на учениците и продължаване на учениците след VII
- ❖ Осигуряване на подходящи тестови методики и информационни материали за учениците от VII от класните ръководители.
- ❖ Провеждане на ролеви игри и решаване на казуси на тема „ Моята работа“ с учениците от IV, VII клас
- ❖ Планирани теми за кариерно развитие на учениците в тематичните разпределения на класния ръководител в часа на класа
- ❖ В Общината се провеждат традиционни „Дни на отворени врати“ на 12 октомври – Ден на българската община. Ученици, поемат управлението на общината, като замениха за няколко часа кметското ръководство. Със заместници се сдобиха още и секретарят на общината, директори на дирекции, експерти. В края на работния ден, учениците споделиха своите впечатления от прекарания ден с ръководството на Общинска администрация. Младежите акцентираха върху това, че работата на служителите е изключително сериозна и отговорна. Те имаха възможност да отправят своите съвети и идеи към Кмета на Община Борово за бъдещото развитие на града.

1.1.8. Мярка 8 Предотвратяване на напускането на училище и ефективно включване на отпаднали ученици обратно в образователната система.

С РМС №373/05.07.2017 г. беше създаден Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст. В ОУ „Св. Климент Охридски“ е сформиран 1 екип с четирима представители - учители, един представител на Регионално управление на образованието- Русе, общинска администрация, социални работници от Дирекция социално подпомагане, полицейски инспектори от Районно управление. Обходени са много адреси, изпратени са протоколите за посещение в РУО – Русе. В чужбина са заминали голяма част от обходените ученици. Незаписани ученици няма. Работата на екипите продължава. Създадена е единна електронна система за работа по Механизма.

В детските градини и училищата се води регистър за деца в риск, сформирани са екипи за подкрепа според индивидуалните нужди за набелязване на мерки за въздействие.

Периодично се анализират потребностите на децата и учениците, както и на техните семейства и се търси начин за подкрепа и решаване на проблемите.

Поддържа се постоянна връзка с директорите на училищата от община Борово за осъществяване на контрол и своевременно информиране за записването на учениците, потвърдено със съобщения.

Изградена е оптимална и гъвкава транспортна схема до училищата с наличните училищни автобуси като е осигурено безопасното придвижване на учениците до съответното училище. В училищата са осигурени необходимите условия за хранене както на пътуващите, така и на всички

учениците, включени в целодневна организация на учебния ден – помещения за столово хранене и кетъринг.

Благотворителни акции за ученици в социален риск от изключване, вкл. и благотворителни и доброволчески дейности от ученици. В последните години, както в България така и в Борово се популяризира доброволчеството. Чрез своята активна работа доброволците от БМЧК и други организации, осмислят ежедневието на младите хора в подкрепа на обществени каузи, което е предпоставка за социална интеграция на младия човек, за придобиване на нови знания и развитие на различни умения. Популяризират възможностите за по-добър начин на живот на младите хора и гражданите. Благотворителни концерти, базари, акции за събиране на дрехи, играчки и средства.

Налагане на административни санкции, съгласно чл.347 от ЗПУО - При необходимост се съставят актове за установяване на административно нарушение против родители, които не са записали или не са осигурили присъствието на децата си в ДГ или училище, както и присъствието им в допълнително обучение през лятната ваканция за тези, които не са усвоили компетентностите, заложени в учебната програма за съответния клас.

1.1.9. Мярка 9 Познаване от страна на общините и образователните институции и използване на възможностите на Наредба № 13 за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование.

Теми за здравословния начин на живот обикновено фигурират в тематичното разпределение на класните ръководители и са разглеждани в Час на класа, често с участието на медицинско лице. Провеждат се и редица училищни прояви, представящи здравословния начин на живот - училищен крос под наслов „Спорт и здраве“; състезание под наслов „ Животът е безценен, не го заменяй с дрога“; Аз обичам природата и съм част от нея“ ; ежегодна пролетна кампания „ Да почистим училищния двор“; изложби; информационни кампании; мултимедийни презентации; анкетни проучвания; срещи разговори с представители на РПУ на тема „Наркотици и алкохол и др. Грижа за здравето – се осигурява въз основа на информация от родителя за здравословното състояние на детето/ученика и за проведени медицински изследвания и консултации

В ДГ се провеждат беседи с родители и деца с медицинско лице във връзка с опазване здравето на децата. С децата се провеждат ежедневни разходки и игри на открито.

1.2. По оперативна цел 2 – Осигуряване на качество на човешките ресурси за ефективно посрещане на разнообразието от потребности на всички деца и ученици.

1.2.1. Мярка 1 Осигуряване на специалисти в училищата и детските градини и в общинските институции за предоставянето на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие.

Взаимодействие между образователните институции и общините за съвместно ангажиране на специалисти от социалните услуги за деца и услуги за деца и възрастни на територията на общината- психолог, логопед, ресурсен учител, здравен и/или социален работник, и др. Повишаване на квалификациите и професионалните компетентности на педагогическите специалисти.

1.2.2. Мярка 2 Повишаване квалификацията на педагогическите специалисти за придобиване и усъвършенстване на компетентностите, за идентифициране на потребностите и предоставяне на обща и допълнителна подкрепа.

Провеждане на обучения на училищно, общинско и на областно ниво (от РУО) за учители, педагогически съветници и други специалисти, работещи с деца и ученици, по теми, свързани с приобщаващото образование. Провеждане на вътрешно-квалификационен курс във връзка с промените на Наредбата за приобщаващото образование. Включване на квалификационен компонент, където това е възможно, в проекти на училищно, общинско и областно ниво

1.2.3. Мярка 3 Осигуряване на методическа подкрепа на екипите за подкрепа за личностно развитие в училищата и детските градини, както и на координиращите екипи в училищата и детските градини по чл. 7 от Наредбата за приобщаващото образование.

В изпълнение на тази мярка се налага необходимоста от:

 Актуализиране на рамка за оценка на индивидуалните потребности от обща подкрепа за личностно развитие на дете/ученик на ДГ и училищата;

 Актуализиране на рамка за оценка на индивидуалните потребности от допълнителна подкрепа за личностно развитие на дете/ученик;

 Подкрепя учителите за диференцирането на подходи за обучение, които дават различни възможности за групиране на потребностите на учениците и насочване на общата и допълнителната подкрепа в най-голямо съответствие с тях.

 Консултира по конкретни казуси.

1.3. По оперативна цел 3: Организационно развитие на институциите в системата на предучилищното и училищно образование за ефективно интегриране на целите, принципите, подходите и процедурите на новата нормативна уредба за приобщаващо образование.

1.3.1. Мярка 1 Развитие на капацитета на училищата и детските градини за успешно прилагане на новата нормативна уредба.

В изпълнение на чл. 6 от Наредба за приобщаващото образование детските градини и училищата включват в годишните си планове дейности, срокове и отговорници за предоставяне на подкрепа за личностно развитие и изготвят обобщен доклад за състоянието на процеса на приобщаващото образование (чл. 7, ал. 4, т. 15 от Наредба за приобщаващото образование). В изпълнение на чл. 7 от Наредба за приобщаващото образование директорите на детските градини и училищата определят координатор в институцията в началото на всяка учебна година. Координатора обсъжда с учителите техните наблюдения и анализи по отношение на обучението и развитието на децата и учениците, координира дейностите на ЕПЛР, вкл. работата им с родителите, координира представянето на общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие на децата и др..

1.3.2. Мярка 2 Организиране на обучението на учениците със СОП в паралелки в ЦСОП-Русе:

Организиране на обучението на деца и ученици със СОП в изнесени групи в ЦСОП по реда на чл. 195 на ЗПУО.

Осигуряване на педагогическа и психологическа подкрепа на децата и учениците със СОП за оптимално развитие на силните страни и способностите, коригиране и компенсиране на обучителните затруднения, постигане на очакваните резултати от обучението, стимулиране на цялостното им развитие за успешна социална и професионална реализация.

1.3.3. Мярка 3 Развитие на общински Център за подкрепа за личностно развитие (ЦПЛР)Проучване на възможността, необходимостта и обхвата от разкриване на дейности за допълнителна подкрепа към същесвуващ център. Делегиране на допълнителни услуги на вече съществуващи центрове.:

Анализиране на възможностите и необходимостта от разкриване на общински ЦПЛР с функция за ресурсно подпомагане.

Данните показват, че на този етап няма необходимост от разкриване на общински ЦПЛР с функция за ресурсно подпомагане.

Проучването на възможността, необходимостта и обхвата от разкриване на дейности за допълнителна подкрепа към съществуващ център за подкрепа за личностно развитие, продължава.

1.3.4. Мярка 4 Възлагане от страна на общините на дейностите за подкрепа за личностно развитие на деца и ученици на лицензирани доставчици на социални услуги за деца съгласно чл. 198, ал. 2 и 3 от ЗПУО.Дейностите, които могат да се възлагат по този ред са : превантивна, диагностична, рехабилитационна, корекрионна и ресоциализираща работа с деца и ученици, ресурсно подпомагане на деца и ученици със СОП , педагогическа и психилогическа подкрепа, програми за подкрепа и обучение на семействата.

Дейностите, които могат да се възлагат по този ред са: превантивна, диагностична, рехабилитационна, корекционна и ресоциализираща работа с деца и ученици, ресурсно подпомагане на деца и ученици със СОП, педагогическа и психологическа подкрепа, програми за подкрепа и обучение на семействата.

Към настоящия момент в Община Борово функционира само една социална услуга - „Център за обществена подкрепа“ гр.Борово, извършваща дейности, които се съдържат в чл. 49, ал. 1, т. 3, 5 и 6 от ЗПУО. Център за обществена подкрепа“ се утвърждава като пространство за социална и психологическа подкрепа към децата и семействата от общността. Това е балгодарение на постояннното взискателно отношение към качеството на работата, първоначалните стъпки по подобряване на битовата среда и заимствани добри практики. ЦОП гр. Борово вече е специално място, където всеки винаги може да потърси помощ и да получи квалифицирана консултация, подкрепа и информация. Изграждането, развитието и утвърждаването на Центъра допринася много за това той да бъде желан партньор и място, където деца и семейства намират своя опора в преодоляване на житейските трудности, получавайки нужното уважение, доверие, съпричастност, подкрепа и сигурност.

Дейности на Център за обществена подкрепа, допринасящи за здравето на подрастващи деца, ученици и бъдещи младежи на община Борово.			
Превенция на отпадане от училище и оценка на риска от отпадане, професионално ориентиране и консултиране	**Семейно консултиране и работа със семейства в риск подобряване на умения на родителите да общуват с децата си; толерантност в семейството, проблеми на децата при раздяла на родителите, превенция на родителското отчуждаване**	**Подпомагане работата по рентеграция на деца и наблюдението им след реинтеграция**	**Социално-педагогическо, психологическо и логопедично консултиране на деца с образователни и логопедични проблеми и техните семейства**

- Педагогическа подкрепа за попълване на образователните дефицити – индивидуална игрупова - Консултиране на децата за разрешавен емоционални, комуникативни, адаптационни, обучителни и др. затруднения - Насочване и посредничество за включване в различни спортни, културни и образователни дейности, които помагат на детето да осмисли свободното си време, да се справи със затрудненията в ученето, ад участва активон в различни форми на социален опит - Работа с родители на деца в риск от отпадане от училище - Групова работа с ученици по посока превенция отпадане от училище	- Индивидуални психологични и социални консултации за справяне с проблеми, възникащи при възпитанието на детото, при семейни конфликти и трудности, при справяне с ежедневните задължения на децата - Групова работа, обучения, тренинги, насочени към родители/лица, които полагат грижи за детето, с оглед подобряване на грижата и създавен на сигурна и стимулираща среда за развитието - Провеждане на срещи на родители и деца в процес на развод и/или в прозедура на договаряте на режим за посещения при съдебни спорове	- Информиране, консултиране, насочване на семейстовото към ползването на адекватни услеги в общността, с оглед по-добро посрещане потребностите на детето - Подкрепа в задоволяване на образователните потребности на детето Работа с родителите и разширяване на връзките между членовете на семейството и благоприятсване на взаимоотношенията.	- Социално, педагогическа и психологическо консултиране и подкрепа на детето - Програми за развитие на социални умения на децата, като умения за общуване, самоконтрол, справяне с конфликти, асертивно поведение и др., които могат да се прилагат индивидуално и групово. - Извънкласни занимания и дейности – Спортни занимания, ателиета, клубове по интереси и др.

1.4. По оперативна цел 4: Подобряване на материалните условия и достъпност на средата за обучение на деца и ученици със специални образователни потребности в институциите в системата на предучилищното и училищно образование.

1.4.1. Мярка 1 Подобряване на достъпността на архитектурната среда в образователните институции като част от осигуряването на подкрепяща среда.

Изградена е достъпна архитектурната среда в училище като част от осигуряването на подкрепяща среда - достъпност на входовете на училището – рампи, обезопасителни парапети, санитарен възел и ресурсен кабинет за учениците в неравностойно положение.

Няма изградени адаптирани детски площадки и съоръжения в дворните пространсва за игра на децата със СОП. Не са планирани такива.

1.4.2. Мярка 2 Подобряване на достъпната физическа среда в образователните институции като начин за предоставяне на равен достъп до образование на децата и учениците, чрез изпълнение на нормативно определените елементи на физическата достъпност):

- **ОУ „Св. Кл. Охридски“** разполага с достъпна среда и ресурсен кабинет оборудван с компютри, помощни средства и дидактични материали.

- **ОУ „П.Р.Славйков“** поставят акцент върху необходимостта от осъвременяване на библиотечно-информационното обслужване с цел то да стане привлекателно и желано място от учениците; и подобряване на ресурсното подпомагане
- **В ЦОП** са създадени условия за достъпност на децата с множествени увреждания. ЦОП разполага с две зали за индивидуална работа с деца и семейства; две зали за групови терапевтични занимания с деца и семейства; зала за обучения, екипни срещи и групова работа с деца и семейства; работен офис на логопед, отделен офис за психолог; отделни санитарни помещения за потребителите и персонала на Центъра. Налично е съответното обзавеждане и оборудване. Изградена е достъпна архитектурна среда – рампа и асансьор, както и парапети, подпомагащи придвижването. Административната част е в допълнително построени .

1.4.3. Мярка 3 Осигуряване на специализиран транспорт от дома на детето с увреждания до съответната детска градина, училище или ЦСОП. Подкрепа и наблюдение на изпълнението на задълженията на общините за осигуряването на специализиран транспорт за децата с увреждания.

1.4.4. Мярка 4 Организиране на необходимите разумни улеснения за участие на учениците със СОП в национални външни оценявания и държавни зрелостни изпити.

1.5. По оперативна цел 5: Подобряване на взаимодействието между участниците в образователния процес (деца и ученици, педагогически специалисти и родители) и между институциите за осигуряване на най-добрия интерес на детето и ученика.

1.5.1. Мярка 1 Развитие на ефективни форми за работа с родителите на деца и ученици с обучителни трудности и със специални образователни потребности. Осигуряване на подкрепяща среда за семействата и близките на децата със СОП – консултиране с психолози, логопеди, социални работници, тренинги и др. Повишаване информираността на родителите относно затрудненията в образователния процес на техните деца и възможностите за преодоляването им (консултации, допълнително обучение, форми за извънкласни и извънучилищни дейности.)

Една от важните дейности за превенция е партньорството с родители.

- В ДГ и училищата има изградена много добра и действаща система за работа с родителите. Родителите се информират от учител/класния ръководител за поведението в училище и резултатите от учебния процес.
- При необходимост се отзовават на срещи - разговори с педагогическия колектив. Работа с родителите включва родителски срещи в началото на учебната година запознаване с правилника за дейността в училище и новости в нормативната уредба, разискване по теми, отнасящи се до етичното, здравното и екологичното образование на децата; в края на първия и втория срок - информиране за резултатите от учебната дейност за съответния период.
- Срещи -разговори с родители на проблемни ученици, осигуряване на консултации със специалисти, информиране на родителите по отношение на обучителни трудности, информиране на родителите за напредъка или изоставането в личното развитие на учениците със СОП, за възможностите за продължаване на образованието им.
- В ДГ родителите се запознават с всички решения на екипа срещу подпис, както са нормативните изисквания: Времето, когато родителите водят или вземат детето от градината.

- ❖ Съобщения– размяната на съобщения е резултатно средство за осигурявани на непрекъснато общуване. Таблата за съобщения са друг начин за размяна на информация.
- ❖ Консултации – те са с продължителност 30–40 мин., в удобно за родителите време. Родителските срещи са утвърдена форма за общуването.
- ❖ Открити моменти от живота на детето в детската градина – учебни ситуации, празници и развлечения, „отворени врати" за родителите във всеки удобен за тях момент от режима.
- ❖ Информиране на родителите за възможностите за продължаване на образованието или за придобиване на професионална квалификация на учениците със СОП след VII и X клас и съвместен избор на най- благоприятна възможност за образование.
- ❖ Ученици и техните семейства са консултирани относно специалностите в професионалните гимназии и са насочени за обучение за придобиване на степен на професионална квалификация или придобиване на квалификация по част от професията.

1.5.2. Мярка 2 Работа с родителите на деца и ученици с изявени дарби:

Консултиране на родителите на деца с изявени дарби и насочване към специалисти за развитие на детето.Разяснителни и информационни кампании за предлаганите услуги за деца с изявени дарби, специалисти в различните сфери на развитие и общински програми и мерки за стимулиране на деца с изявени дарби. Популяризиране на дарители, кампании и юридически лица, подкрепящи даровити и талантливи деца.

1.5.3. Мярка 3 Подобряване на координацията и сътрудничеството между институции по отношение на работата с децата в риск и деца, жертви на насилие:

Прилагане на Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаите на деца, жертви на насилие или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция. От ДГ „Славейче" имат един случай. Работи се съвместно с ОЗД – гр.Бяла и РЦППО – Русе.

Прилагане на Механизма за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище, утвърден със заповед № РД09-1871/18.12.2015 г. на министъра на образованието и науката.

Съвместни дейности на институциите в системата на предучилищното и училищното образование и Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни (МКБППМН) в подкрепа на деца с рисково поведение и жертви на насилие (периодични срещи, планове за действие, годишни анализи).

Прилагането на принципите на приобщаващото образование се осъществява със съдействието на другите институции, предлагащи социални услуги за деца.

Ръководствата на училищата, съвместно с педагогическата колегия съгласуват своите действия с ДПС, МКПППМН, други.

По този начин е предоставена възможност за личностно развитие, както за учениците, които се нуждаят от подпомагане, така и за учениците с изявени дарби. При разглеждане на конкретен случай екипите търсят съдействие на институциите за определяне на мерките при оказване на обща подкрепа за отделен ученик. Провеждани са срещи със специалисти и насочване на родители за консултиране с тях.

1.5.4. Мярка 4 Взаимодействия между участниците в образованието и институциите по отношение на отпадането от училище.

Обединяване на усилията на всички отговорни институции за връщане в образованието на отпаднали ученици.

1.6. По оперативна цел 6: Сътрудничество с гражданското общество и подобряване на обществената информираност и чувствителност относно целите и принципите на приобщаващото образование.

1.6.1. Мярка 1 Дейности, насочени към местната общественост, за повишаване на информираността и чувствителността към децата и учениците със специални образователни потребности:

Провеждане на разяснителни кампании, чрез които да се даде яснота за начина, по който протича процеса на приобщаване, неговият смисъл и ефект за всички деца. В основата на кампаниите да стои идеята, че всяко дете със специални нужди има реалните възможности да води един пълноценен и сравнително независим живот, стига да бъде подкрепено своевременно и да му бъде предоставена тази възможност.

В ДГ „Славейче“ и филиалите е проведена родителска среща по населени места във връзка с информиране на родителите относно възможностите за подкрепа на личностното развитие на децата.

1.6.2. Мярка 2 Дейности за осигуряване на достъп до информация за правата и задълженията на децата и учениците, за предлаганите дейности и програми за обучение в институциите в системата на предучилищното и училищното образование и представянето им в достъпен формат като част от условията за равен достъп до образование (чл. 104 и 107, т. 2 от Наредба за приобщаващото образование).

Организиране на кампании за информиране на семействата на деца със СОП за правата, задълженията и възможностите за ранно включване на децата в образователната система. Подкрепа на семейства в неравностойно положение, осигуряващи ежедневно присъствие на децата или в училище. Подобряване на информираността на семействата относно организацията и необходимите документи за образованието на децата при напускане на страната и завръщане от чужбина. Обмен на информация и добри практики за повишаване на ефективни педагогически подходи при работа с изявени деца. Организиране на спортни и туристически събития и включване на деца и ученици със СОП в тях.

1.6.3. Мярка 3 Сътрудничество и изграждане на устойчиви партньорства с граждански организации в различни аспекти като квалификация на педагогическите специалисти, осигуряване на специалисти, проучвания, кампания, партньорски проекти.

Сътрудничество и изграждане на устойчиви партньорства с граждански организации.

1.6.4. Мярка 4 Провеждане на информационни кампании за привличане на млади хора със средно и висше образование от етническите малцинства за работа с деца в риск от отпадане или отпаднали от образователната система.

Не са провеждани такива информационни кампании

Основни проблеми през периода:

- ❖ недостатъчна мотивация на учениците с обучителни трудности да посещават консултации и допълнителни занимания;
- ❖ все повече деца се завръщат от чужбина със сериозни пропуски в обучението и овладяването на българския език, което е проблем при приобщаването им в училищната среда.
- ❖ работа с родителите на проблемните ученици;
- ❖ липсата на търпимост и толерантност от страна на родителите при изясняване на възникнали конфликти сред учениците.

- ❖ миграция на децата, които са отглеждани от прародители. Родителите работят в чужбина и периодично извеждат децата там за няколко месеца и после отново ги връщат тук.
- ❖ липсата на съдействие, от страна на родителите, с образователните институции при разрешаването на конфликтни ситуации; поемане на родителска отговорност

Основен акцент за 2024.г. беше диференциране на видовете подкрепа и осмислянето от масовия учител на философията на новия закон, че на нивото на детската градина и училището, общата подкрепа свързва всички услуги, които представляват базисни грижи за физическото, психичното и социалното благополучие, мотивиращи и развиващи интересите дейности, а на нивото на класната стая, общата подкрепа е адресирана към онези първи прояви на затрудненията пред ученето, научаването и участието на децата, които с малко помощ могат да се преодолеят. Смисълът на допълнителната подкрепа е да се осигури допълнителен и различен ресурс за децата, които не могат да отговорят на изискванията на учебната програма - начин за достойно преживяване за учене, научаване и участие в естествената им социална среда, съобразно техните оптимални възможности.

Необходимо е подобряване на координацията и сътрудничеството между педагогическите специалисти и институциите, имащи отношение към работа с деца в риск чрез провеждане на периодични срещи и обмен на добри практики. Провеждане на обучения на общинско и областно ниво за педагогически съветници и други специалисти, работещи с ученици, по теми, свързани с приобщаващото образование и работа с конкретната документация. За още по доброто функциониране външните институции могат по активно да влязат и участват в училищният живот, особено в училищата извън общинският център.

Подкрепата извежда на преден план сътрудничеството и загрижеността между всички участници в процеса на приобщаващото образование, за да се превърнат образователните институции в територия с позитивен психоклимат, в среда на взаимно доверие и емоционално благополучие за изява на всяка индивидуалност.